

En Sevgili'nin Faziletleri

(Kifâyetü'l-lebîb fî fezâ'ili'l-habîb)

Hüseyin b. Hasan et-Tokadî

Tahkik Eden ve Çevirenler

Doç. Dr. Hakan Temir

Ahmet Enes Demir

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1875

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Kitabe

Yayın No | Publication Number: 166

Kitap Adı : En Sevgilinin Faziletleri (Kifāyat al-Labib fi Faḍā'il al-Ḥabib)

Book Title : The Virtues of the Most Beloved

ISBN : 978-625-5654-37-3

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786255654373

Yazar | Author: Hüseyin b. Hasan et-Tokadı

Çevirenler | Translators: Hakan Temir | orcid.org/0000-0002-4142-6310

Ahmet Enes Demir | orcid.org/0009-0004-9770-5302

Editör | Editor: Hüseyin Tuncer | orcid.org/0000-0003-3237-1204

Son Okuma | Proofreading: Yavuz Selim Göl

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book – Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 16x24 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 186 (xvi + 170)

Yayın Tarihi | Publication Date: Şubat | February 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRHT - İslami ilahiyat | Islamic theology

BISAC: REL037000 - İslam / Genel | Religion / Islam / General

THEMA: QRP - İslam | Islam

LC Classification: BP75 - Hz. Muhammed biyografisi ve faziletleri | Muhammad (Prophet) – Biography

DEWEY: 297.63 - Hz. Muhammed | Muhammad, Prophet of Islam

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: İslam Araştırmaları | Islamic Studies

WoS Citation Topics Micro: Hz. Muhammed, Sıret ve Hadis Çalışmaları | Prophet Muhammad, Sirah and Hadith Studies

Scopus Subject Areas: 1202 - Din Çalışmaları | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Temir, Hakan - Demir, Ahmet Enes (Çev.). *En Sevgilinin Faziletleri*

FCR Yayın Ltd.-Kitabe, Ankara 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

En Sevgili'nin Faziletleri

(Kifâyetü'l-lebîb fî fezâ'ili'l-habîb)

Hüseyin b. Hasan et-Tokadî

Tahkik Eden ve Çevirenler

Doç. Dr. Hakan Temir

Ahmet Enes Demir

Editör

Doç. Dr. Hüseyin TUNCER

Ankara 2026

Çevirenler Hakkında

Hakan TEMİR

1982 yılında Sivas'ta doğdu. Eğitim hayatına Damlacık Köyü İlkokulunda başladı. Ortaöğretimi Abdüssamed Bal İmam Hatip Ortaokulunda, liseyi ise Merkez İmam Hatip Lisesinde tamamladı. 2005 yılında başladığı lisans eğitimini 2009 yılında Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamladıktan sonra aynı üniversitede Yüksek Lisans eğitimine başladı ve "Emevîlerde Valilik Kurumu" adlı tezini 2013 yılında başarı ile sundu. 2015 yılında aynı üniversitede doktora eğitimine başladı ve 2019 yılında "Arap Yarımadasında Kabile Hayatı" isimli tezi sunarak doktora programından mezun oldu. 2016 yılında Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne Araştırma Görevlisi, 2020 yılında Tokat İslami İlimler Fakültesine Dr. Öğretim Üyesi ve 2021 yılında Doçent olarak atandı. Arapça, İngilizce ve başlangıç seviyesinde Farsça bilen yazar evli ve beş çocuk babasıdır.

Ahmed Enes DEMİR

1997 yılında İzmir'de doğdu. Eğitim hayatına Anafartalar ilköğretim okulunda başladı. Ortaöğretiminden sonra hafızlığını bitirerek liseyi Tokat İmam Hatip Lisesinde tamamladı. 2018 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde memurluğa atandı. Halen Tokat İl Müftülüğünde görev yapmaktadır. 2024 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesini tamamladıktan sonra Tokat Gazi-osmanpaşa Üniversitesi İslami İlimler fakültesinde Yüksek Lisans eğitimine başladı. Demir evli ve iki çocuk babasıdır.

About the Translators

Hakan TEMİR

Born in Sivas in 1982, Hakan Temir began his education at Damlacık Village Primary School. He completed his middle school education at Abdüssamed Bal Imam Hatip Secondary School and graduated from Merkez Imam Hatip High School. After earning his Bachelor's degree from the Faculty of Theology at Cumhuriyet University in 2009, he pursued graduate studies at the same institution. In 2013, he successfully defended his Master's thesis titled "The Institution of Governorship under the Umayyads." He commenced his doctoral studies at the same university in 2015 and obtained his PhD in 2019 with a dissertation titled "Tribal Life in the Arabian Peninsula." His academic career includes serving as a Research Assistant at Ordu University's Faculty of Theology in 2016. He was appointed as an Assistant Professor to the Faculty of Islamic Sciences at Tokat Gaziosmanpaşa University in 2020 and attained the rank of Associate Professor in 2021. Temir, who is proficient in Arabic and English and has elementary knowledge of Persian, is married and the father of five children.

Ahmed Enes DEMİR

He was born in Izmir in 1997. He began his education at Anafartalar Primary School. After completing his secondary education, he completed his high school education at Tokat Imam Hatip High School. In 2018, he was appointed as a civil servant within the Presidency of Religious Affairs. He currently works at the Tokat Provincial Directorate of Religious Affairs. After graduating from the Faculty of Theology at Sivas Cumhuriyet University in 2024, he began his master's degree at the Faculty of Islamic Sciences at Tokat Gaziosmanpaşa University. Demir is married and has two children.

Kitap Hakkında

En Sevgili'nin Faziletleri

Hüseyin b. Hasan et-Tokadî tarafından 1650 yılında kaleme alınan Kifâyetü'l-lebîb fî fezâ'ili'l-habîb, Hz. Muhammed'in (sas) eşsiz faziletlerini, yüce ahlakını ve fiziksel özelliklerini konu alan klasik bir fezaîl ve şemâil eseridir. Doç. Dr. Hakan Temir ve Ahmet Enes Demir tarafından günümüz ilim dünyasına kazandırılan bu çalışma, müellifin bizzat kendi hattıyla yazılmış tek nüshasına dayanmaktadır. Eserin giriş bölümünde, Resûlullah'a sağlığında olduğu gibi vefatından sonra da hürmet göstermenin şer'î bir vecibe olduğu ve isminin anıldığı ortamlarda yüksek bir edeple hareket edilmesi gerektiği vurgulanır. Eserin birinci ana bölümünde Hz. Peygamber'in altmışın üzerinde özel vasfı detaylandırılır. Bu kapsamda nurunun ilk yaratılan varlık olması, peygamberliğin onunla mühürlenmesi, tüm insanlığa gönderilmesi ve Mirâç ile mekânın ötesine geçmesi gibi ilahî lütuflar anlatılır. Ayrıca kıyamet günü "Makam-ı Mahmûd" ile şefaet yetkisinin ona verilmesi ve ümmetinin diğer milletlere şahitlik edecek olması gibi üstünlüklere geniş yer verilir. İkinci kısımda ise Resûlullah'ın Kur'an ile şekillenmiş karakteri ve fiziksel özellikleri ele alınır. Müellif; onun cömertliği, hilmi, tevazuu ve affediciliği gibi karakter özelliklerini aktarırken, fiziksel tasvirinde nurlu yüzünü, orta boyunu ve müstesna güzelliğini çeşitli rivayetlerle betimler. Peygamber'in mübarek vücudundan akan terin dahi miskten daha hoş koktuğu ve geçtiği sokaklarda bu kokunun kaldığı ifade edilir. Eser, bazı büyük zatların münacatları ve İmam Bûsîrî'nin Kasîde-i Bürde'sinden seçmelerle nihayete erer. Sonuç olarak bu çalışma, 17. yüzyıl Osmanlı Tokat'ının manevi iklimini yansıtan, Peygamber sevgisini gönüllere nakşetmeyi amaçlayan bir irfan hazinesidir.

Anahtar Kelimeler: Hüseyin b. Hasan et-Tokadî; Kifâyetü'l-lebîb fî fezâ'ili'l-habîb; Fezâil; Şemâil; Tokat; Tahkik; Tercüme.

About the Book

The Virtues of the Most Beloved

Written by Hüseyin b. Hasan et-Tokadî in 1650, *Kifâyetü'l-lebîb fî fezâ'ili'l-habîb* is a classical work of *faza'il* and *shama'il* focusing on the unique virtues, sublime character, and physical attributes of Prophet Muhammad (pbuh). This study, brought into the modern academic world by Assoc. Prof. Hakan Temir and Ahmet Enes Demir, is based on the only existing manuscript written in the author's own hand. The introductory part of the work emphasizes that showing respect, veneration, and reverence to the Messenger of Allah is a religious obligation after his passing, just as it was during his lifetime, and that one must act with high etiquette in environments where his name is mentioned. In the first main section of the work, over sixty special attributes of the Prophet are detailed. Within this scope, divine favors such as his light being the first created entity, the sealing of prophethood with him, his being sent to all of humanity, and his ascension beyond time and space through the *Mi'raj* are explained. Furthermore, significant space is given to his superiorities, such as being granted the authority of intercession through the "Makam-ı Mahmud" on the Day of Judgment and his *ummah's* role as witnesses over other nations. The second part addresses the Messenger of Allah's character, shaped by the Quran, and his physical features. While the author conveys character traits such as his generosity, forbearance, humility, and forgiving nature, he depicts his physical appearance -including his radiant face, medium height, and exceptional beauty- through various narrations. It is stated that even the sweat from the Prophet's blessed body smelled more pleasant than musk and that this scent lingered in the streets he passed through. The work concludes with the supplications of certain great figures and selections from Imam Busiri's *Qasida al-Burda*. In conclusion, this study is a treasure of wisdom that reflects the spiritual atmosphere of 17th-century Ottoman Tokat and aims to engrave the love of the Prophet into hearts.

Keywords: Husayn b. Hasan al-Toqadi; *Kifāyat al-Labīb fī Faḍā'il al-Ḥabīb*; *Fadā'il*; *Shamā'il*; Tokat; Critical Edition; Translation.

İthaf

En Sevgili'nin (sas) nuruyla yol bulmayı öğreten,
Peygamber sevgisini bir miras gibi nakşeden
kıymetli anne ve babama...
Bu eser, En Sevgili'nin faziletini anmaya bir vesile,
sizler için bir sadaka-i câriye olması niyazıyla...
Yaklaşık iki yıldır zorlu bir imtihan sürdüren babama;
Hürmet, muhabbet ve dua ile. (Hakan Temir)

Bizlere Peygamber sevgisini aşıl原因an,
Duaları ile yolumuzu aydınlatan
kıymetli anne ve babama...
Bu eser, size olan hürmet ve vefa borcu,
Bir evlat duası, bir sadaka-i cariye niyazıdır.
Muhabbet ve dua ile. (Ahmet Enes Demir)

ÖN SÖZ

Bismillâhirrahmânirrahîm

Hamd; âlemlerin Rabbi, mahlûkatın yegâne yaratıcısı, kalplere huzur ve şifa bahşeden yüce Allah'a mahsustur. Salât ve selâm; güzel ahlakın en kâmil timsali, faziletleri ve yüce vasıflarıyla beşeriyetin ufkunu aydınlatan, âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa'nın (sas), pâk ehli-beytinin ve seçkin ashabının üzerine olsun.

İnsanlık tarihinin en müstesna şahsiyeti olan Hz. Muhammed'in (sas) hayatı, ahlakı ve faziletleri, asırlar boyunca İslam medeniyetinin ilim ve irfan pınarlarını besleyen temel kaynak olmuştur. Bu kutlu mirası anlama ve anlatma gayesi, İslam coğrafyasının her köşesinde birbirinden kıymetli eserlerin vücut bulmasına vesile olmuştur. Elinizdeki bu çalışma, Anadolu'nun kadim ilim merkezlerinden biri olan ve "Evliyalar Şehri" olarak anılan Tokat'ın bağrından çıkan böylesi bir aşkın ve gayretin mahsulüdür.

Eserin müellifi Hüseyin b. Hasan et-Tokadî, 17. yüzyıl Osmanlı ilim dünyasının Tokat'taki temsilcilerinden biridir. Tokat'ın mutedil iklimi ve zengin medrese kültürüyle harmanlanan müellif, ömrünü vakfettiği bu topraklarda Peygamber sevgisini gönüllere nakşetmek için kalem oynatmıştır. Uzun yıllar sessizliğe bürünmüş olan bu eser, aslında Tokat'ın manevi havasını ve Anadolu insanının Resulullah'a (sas) duyduğu derin muhabbeti yansıtan bir ayna niteliğindedir.

Kifâyetü'l-lebîb fi fezâ'ili'l-habîb, yalnızca tarihi bir metin değil; aynı zamanda Son Peygamber'in şahs-ı manevisini tanıma, O'nun yüce ahlakıyla ahlaklanma ve O'nu hakıyla sevme yolunda atılmış samimi bir adımdır. Müellifin Tokat'ta yeşerttiği bu irfan ışığı, şemâil tarzındaki anlatımıyla okuyucuyu asrısaadetin manevi iklimine davet etmektedir.

Bugüne kadar ilmi sahada yeterince incelenmemiş olan bu kıymetli eserin gün ışığına çıkarılması, hem Tokat'ın kültürel mirasına bir vefa borcu hem de Peygamber sevgisiyle yoğrulan gönüller için yeni bir pınar niteliğindedir. Bu çalışmanın, Hz. Peygamber'i (sas) daha yakından tanımaya ve O'nun sünnetini hayatın merkezine almaya vesile olmasını temenni ediyoruz.

Bu kıymetli çalışmanın neşredilerek okuyucuyla buluşmasında maddi desteklerini esirgemeyen Ali Dağlar, Fatih Demir ve Vakkas Çiğdem Beyefendi'ye şükranlarımızı sunarız. Ayrıca çalışma süresince bizlerden sabır ve anlayışlarını esirgemeyen kıymetli ailelerimize, ilmi birikimlerinden istifade ettiğimiz hoca-

larımıza, destekleriyle her daim yanımızda olan dostlarımıza ve eserin titizlikle yayına hazırlanmasını sağlayan editörümüze gönülden teşekkürü bir borç biliriz. Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.

Hakan TEMİR
Ahmet Enes DEMİR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iii
BİRİNCİ BÖLÜM	
Müellif ve Eser Hakkında Genel Bilgiler	1
1. Hayatı ve Eserleri	1
2. Kitabın Teşhisi: Adı, Mevzuu ve Telif Kronolojisi	3
3. Muhteva Tahlili ve Tertip	3
4. Müellifin Müracaat Ettiği Kaynaklar	4
5. Yazma Nüshaların Bibliyografik Tasviri ve Eserin Tenkidî Neşri	4
6. Tahkik Metodolojisi ve İzlenen Usûl	5
İKİNCİ BÖLÜM	
KİFÂYETÜ'L-LEBÎB TERCÜMESİ	7
MUKADDİME	13
BİRİNCİ KISIM	14
Hz. Peygamber'in (sas) Faziletleri ve Hususiyetleri	14
Birinci Fazilet: Nurunun İlk Yaratılan Şey Olması	14
İkinci Fazilet: Diğer Peygamberlerden Alınan Bağlılık Sözü	19
Üçüncü Fazilet: Kur'an'daki Özel ve Şerefli Hitap Biçimi	19
Dördüncü Fazilet: İsmiyle Hitap Edilmesinin Yasaklanması	20
Beşinci Fazilet: Hayatı ve Beldesi Üzerine Kasem Edilmesi	21
Altıncı Fazilet: Cevâmiu'l-Kelim (Az Sözle Çok Mana) İhsanı	21
Yedinci Fazilet: Düşman Kalbine Heybet Salma Yardımı	21
Sekizinci Fazilet: Ganimetlerin Helal Kılınması	21
Dokuzuncu Fazilet: Yeryüzünün Mescit ve Temizleyici Kılınması	22
Onuncu Fazilet: Tüm İnsanlığa Gönderilen Evrensel Elçilik	23
On Birinci Fazilet: Peygamberliğin Onunla Mühürlenmesi	23
On İkinci Fazilet: Melek Ordularıyla Desteklenmesi	25
On Üçüncü Fazilet: Âlemlere Rahmet Olarak Gönderilmesi	26
On Dördüncü Fazilet: Şeytanların Semadan Kovulması	27
On Beşinci Fazilet: Hz. İsrail'in Kendisine Nazil Olması	28
On Altıncı Fazilet: Günahlarının Önceden Bağışlanması ve Örtülmesi	28
On Yedinci Fazilet: Talebi Olmadan İhsan Edilen Lütuflar	29
On Sekizinci Fazilet: Zikrinin Allah'ın Adıyla Yüceltilmesi	30
On Dokuzuncu Fazilet: Eşlerinin Müminlerin Anneleri Sayılması	31
Yirminci Fazilet: Nafile Namazlarda Tam Sevap İhsanı	31

Yirmi Birinci Fazilet: Arkayı Görme Mucizesi	31
Yirmi İkinci Fazilet: Şeriatının Kıyamete Kadar Baki Kalması	32
Yirmi Üçüncü Fazilet: Mübarek Bedenin Gölgesinin Düşmemesi	32
Yirmi Dördüncü Fazilet: “Habîbullah” (Allah’ın Sevgilisi) Makamı	33
Yirmi Beşinci Fazilet: Zamanın ve Gaybın Ona Keşfettirilmesi	33
Yirmi Altıncı Fazilet: Cemâlullah ile Müşerref Olması	34
Yirmi Yedinci Fazilet: En Hayırlı Nesillerden Süzülüp Gelmesi	34
Yirmi Sekizinci Fazilet: En Hayırlı Kabileden Seçilmesi	34
Yirmi Dokuzuncu Fazilet: Ümmetinin Ümmetlerin En Hayırlısı Olması	34
Otuzuncu Fazilet: Ümmetin İcmânının Delil Olması	35
Otuz Birinci Fazilet: Ümmetin Dalalette Birleşmemesi	35
Otuz İkinci Fazilet: Ümmetinin Diğer Milletlere Şahitlik Etmesi	35
Otuz Üçüncü Fazilet: En Kalabalık Ümmete Sahip Olması	36
Otuz Dördüncü Fazilet: Cennet Ehlinin Çoğunluğunu Oluşturması	36
Otuz Beşinci Fazilet: Ümmetinin Toptan Helak Edilmekten Korunması	36
Otuz Altıncı Fazilet: Ağır Dini Yüklerin Kaldırılması	36
Otuz Yedinci Fazilet: Safların Meleklerin Saflarına Benzetilmesi	37
Otuz Sekizinci Fazilet: Huzurunda Ses Yükseltmenin Yasaklanması	37
Otuz Dokuzuncu Fazilet: Namazdayken Çağrısına İcabet Etme Gerekliği	37
Kırk Birinci Fazilet: Hediyelerin Ona Helal Kılınması	37
Kırk İkinci Fazilet: Ona Yalan İsnat Etmenin Şiddetli Haramlığı	37
Kırk Üçüncü Fazilet: Rüyadaki Suretine Şeytanın Girememesi	38
Kırk Dördüncü Fazilet: Kabri İlk Açılacak Olanın O Olması	38
Kırk Beşinci Fazilet: Şefaati Yetkisi	39
Kırk Altıncı Fazilet: Şefaati Uzmâ (En Büyük Şefaati) Yetkisi	40
Kırk Yedinci Fazilet: Hamd Sancağı’nın (Livâü’l-Hamd) Sahibi Olması	40
Kırk Sekizinci Fazilet: Mahlukatın Efendisi Olması	41
Kırk Dokuzuncu Fazilet: Kıyamet Günü İnsaların Efendisi Olması	41
Ellinci Fazilet: Kevser Havuzu’nun Ona Verilmesi	42
Elli Birinci Fazilet: Makam-ı Mahmûd’un Sahibi Olması	43
Elli İkinci Fazilet: Cennetin En Yüksek Derecesi	44
Elli Üçüncü Fazilet: Bedeni ve Ahlaki Üstünlükler	45
Elli Dördüncü Fazilet: Esnemedenden Uzak Oluşu	45
Elli Beşinci Fazilet: Sinekten Korunması	45
Elli Altıncı Fazilet: Ahlak Bakımından Üstün Oluşu	45
Elli Yedinci Fazilet: Yaratılış Bakımından Hayırlı Oluşu	45
Elli Sekizinci Fazilet: Eski Kitaplarda Müjdelanmış Olması	46

Elli Dokuzuncu Fazilet: Ateşin Bile Ona İtaat Etmesi	49
Altmışını Fazilet: Ümmi Olmasına Rağmen İlmın Membai Kılınması*	56
Altmış Birinci Fazilet: Mirâç ile Mekânın ve İmkânın Ötesine Geçmesi*	57
Altmış İkinci Fazilet: Mübarek Vücudunun ve Kanının Ateşe Haram Kılınması*	57
Altmış Üçüncü Fazilet: Vefatından Sonra da “Nebi” Sıfatının ve Selamının Devam Etmesi*	57
İKİNCİ KISIM	58
Resûlullah Aleyhisselam’ın Ahlakı ve Fiziksel Özellikleri	58
Hatime	66
Bazı Büyük Zâtların Rablerine Münacaatları	66
Şeyhülislam Abdullah el-Ensârî’nin Münacaatı	69
Kasîde-i Bürde’den Seçme Beytler	71
KAYNAKÇA	75
DİZİN	83